

การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเมืองรอง
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
Linking Tourism Activities For Promote Secondary Tourist Cities Case Study
Nong Thong Community, Pa Bon District, Phattalung Province.

พิฑูรย์ ทองฉิม¹ และนิตติยา ทองเสนอ^{2*}
Pitoon Thongchim¹ and Nittiya Tongsanoe^{2*}

^{1,2} อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

^{1,2} Department of Service Industries, Hatyai Business School, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: nittiya@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และเสนอปฏิทินการท่องเที่ยวตามช่วงฤดูกาล ทำการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ สํารวจแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางและเก็บข้อมูล การระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนชุมชนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว จำนวน 10 คน และประชาชนในชุมชนทั่วไป 15 คน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ชุมชนหนองธงมีฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด 4 ฐาน ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 1 โกปี (กาแฟโบราณ) กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 2 การไล่เรียน กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 3 น้ำตกโตนสะตอ และกิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 4 ฝายมีชีวิต ซึ่งจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 4 ฐาน สามารถนำมาจัดทำเป็นปฏิทินการท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้ปฏิทินการท่องเที่ยวดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเมืองรองให้ชุมชนหนองธงต่อไป

คำสำคัญ: การเชื่อมโยงเส้นทาง, ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

Abstract

The purpose of this research to study the tourism activities of tourist attractions Nong Thong Community, Pa Bon District, Phattalung Province and present the tourism season calendar in the tourist destination. The study collected data from the area by Interviews with leader 2 persons responsibility for management of tourist 10 persons and people in the community 15 persons, interview community representatives on describe the path of attractions and survey the tourist trail and collect data, Brainstorming from Stakeholders In study, which found that : There are 4 activities in the community (1) Old style Coffee (Koo-pe) (2) Durian Garden (Loa rian) (3) Ton Sato waterfall and (4) living weir.

From all activities can be used to produce a travel calendar throughout the year for Promote Secondary Tourist Cities in Nong Thong Community.

Keywords: readiness, Koh-mark Community, Development

บทนำ

จากนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันที่พยายามจะปลุกกระแสให้เกิดการท่องเที่ยวในเมืองรอง หรือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จนเกิดเป็นเทรนด์การท่องเที่ยวที่เรียกว่า “Amazing Thailand Go Local หรือ เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต” ซึ่งเป็นการมุ่งมั่นในการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น โดยเป็นตัวกลางในการเผยแพร่สิ่งต่างๆ จากชุมชน ในมุมมองที่น่าสนใจและแตกต่างออกไปกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการนำเทรนด์การท่องเที่ยวนี้มาใช้จะสามารถช่วยให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมถึงสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนได้ และชุมชนก็จะรู้สึกภูมิใจในอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของตัวเอง และในมุมมองของนักท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวก็จะได้เปิดมุมมองใหม่ๆ ได้เรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนในชุมชน และมีประสบการณ์ที่น่าจดจำ นอกจากนี้แล้วยังได้สัมผัสเนื้อแท้ของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งมีของดีแตกต่างกันไป รู้จักกับสิ่งที่เป็นรากของสิ่งที่เกิดขึ้นปัจจุบัน และยังเป็นการสนับสนุนชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเมืองรองมีทั้งหมด 55 จังหวัดทั่วประเทศไทย ใน 4 ภาค ซึ่งภาคใต้จะมีทั้งหมด 9 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ยะลา ปัตตานี ระนอง ชุมพร สตูล นครศรีธรรมราช ตรัง และพัทลุง

จังหวัดพัทลุง เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ถูกจัดให้อยู่ใน เมืองรอง สภาพลักษณะภูมิประเทศของ จังหวัดพัทลุงเป็นพื้นที่ที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูงทางด้านตะวันตก ส่วนทางด้านตะวันออกนั้น เป็นพื้นที่ราบติดกับทะเลสาบสงขลา ด้วยลักษณะภูมิประเทศเช่นนี้ทำให้อัตลักษณ์จังหวัดพัทลุงมีการรับ วัฒนธรรมจากที่ต่างๆ ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต จนทำให้จังหวัดพัทลุงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่แตกต่างจากจังหวัดใกล้เคียงอย่างจังหวัดสงขลาอย่างชัดเจน เดิมจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่ถูกกลืนจากผู้คนที่ผ่านไปมา จากนั้นเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้น คนในจังหวัดพัทลุงก็เริ่มที่จะหันมาสนใจการ เทรนด์ของการท่องเที่ยว เมื่อมองทางด้านกายภาพก็พบว่าจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ด้านทรัพยากรธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ จนทำให้หลาย ชุมชนในจังหวัดพัทลุงเริ่มนำการท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อหารายได้และพัฒนาชุมชนของตนเอง และในปัจจุบัน นี้จังหวัดพัทลุงก็กลายเป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จและได้รับความสนใจ จากนักท่องเที่ยวมากมาย ไม่ว่าจะเป็น สวนสละลุงถิ่น หนานมดแดง ชัยบุรีเมืองเก่า เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism / village tourism) ที่เกิดจากการร่วมมือกันระหว่างคนใน หมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเจริญและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเกิดประโยชน์คนในท้องถิ่น เช่น สร้างอาชีพใหม่ให้กับคนในพื้นที่ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ชุมชนเมืองตะกั่วถั่วมี การใช้กระบวนการจัดการชุมชนด้วยตนเอง 100% โดยดำเนินการตามแผนแม่บทที่วางไว้ในระยะสั้นและ ระยะยาว โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างองค์กรชุมชนอย่างชัดเจน แบ่งฝ่ายการ บริหารตามหัวข้อที่ถนัด มีการประชุมติดตามผลทุกเดือน โดยคณะกรรมการชุมชนมาจากการเลือกตั้ง จากคนในชุมชนเมืองตะกั่วถั่วมีวาระครั้งละ 2 ปี โดยชุมชนเมืองตะกั่วถั่วจะใช้อาชีพหลัก อาชีพ การทำการเกษตร การทำสวนยาง เป็นต้น และอาชีพรองบางอาชีพของคนในชุมชนถูกพัฒนาเป็นฐานของกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการท่องเที่ยวแบบชุมชนตำบลเมืองตะกั่วถั่วอาชีพบางส่วนประกอบอาชีพทางเกษตร เช่น การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้

ชุมชนเมืองตะกั่วถั่วใช้การนำวิถีความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมาเป็นจุดดึงดูดให้มีความน่าสนใจ และเหมาะแก่การเรียนรู้ในวิถีดังกล่าว จึงทำให้เป็นตัวกระตุ้นด้านเศรษฐกิจของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ทางชุมชนก็มีการวางรูปแบบในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว จนทำให้ชุมชนมีการขยายตัวในทางการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีการร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนและหน่วยงานที่คอยสนับสนุน จึงเป็นชุมชนที่น่าเรียนรู้ และศึกษา เนื่องจากชาวบ้านที่ชุมชนเมืองตะกั่วถั่ว จะไม่มีการปิดกั้นโอกาสให้แก่ผู้ที่มาศึกษาค้นคว้า หรือ สนใจเรียนรู้ อีกทั้งยังให้ข้อมูลเพื่อเป็นการตอบโจทยการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำจึงเล็งเห็นความสำคัญการท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในชุมชน ของชุมชนตำบลหนองธง อำเภอบำบอน จังหวัดพัทลุง จึงได้ทำการศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลหนองธงให้เป็นที่น่าสนใจและให้มีความเจริญยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอบำบอน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อเสนอปฏิทินการท่องเที่ยวตามช่วงฤดูกาล ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านเมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอบำบอน จังหวัดพัทลุง

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความหมายของการบริหารจัดการ

การที่ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในความสามารถ ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆ และมีเป้าหมายอยู่ที่การอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และจำเป็นจะต้องเข้าใจหลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนในแง่ความพร้อมของชุมชนและ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชน จะต้องนำหลักการงานข้างต้นมา ดำเนินการให้เกิดรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญ คือการพิจารณาจากมิติของชุมชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมาเสริมในหลักของการทำ เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งและสามารถนำหลักการนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนตนเองมากที่สุด

การเตรียมพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเพื่อนำเสนอตัวอย่างในการบริหารจัดการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการร่วมมือ ในการพัฒนาซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวนอกจากปลูกสำนึกของชุมชนแล้ว ยังเป็นการสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ได้เข้ามาเยี่ยมเยือน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนข้างต้นมาใช้เป็นตัวอย่างในการ สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และเพื่อกำหนดทิศทางการศึกษาด้านความพร้อมของชุมชนความ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา ในด้านของความรู้ความเข้าใจเพื่อรองรับการ เปิดชุมชนด้านการท่องเที่ยว ที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวได้ต่อไป

แนวคิดการประชาสัมพันธ์ทางการตลาด

การประชาสัมพันธ์ทางการตลาดเป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการตลาดซึ่งเป็นการพัฒนาส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน เพราะเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดนและพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักประชาสัมพันธ์และนักการตลาดต้องศึกษาพัฒนาและปรับกลยุทธ์ทั้งการตลาดและการประชาสัมพันธ์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้ง ให้สอดคล้องกัน การประชาสัมพันธ์ทางการตลาด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย วัตถุประสงค์ และหลากหลายสถานการณ์ทั้งทางด้านตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ซึ่งจะแตกต่างจากการ ประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป ที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ทางด้านที่ไม่ใช้ตัวเงินเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ (Objectives) ของการทำงานประชาสัมพันธ์ทางการตลาดที่จะเป็นแนวทางสำหรับการนำองค์กร ธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีความชัดเจน แน่นนอนและวัดผลได้ ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านี้ จะแตกต่างกันไปตามลักษณะเป้าหมาย พันธกิจวิสัยทัศน์และกลยุทธ์โดยภาพรวมของธุรกิจ โดย ผู้ประกอบการสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดได้ การประชาสัมพันธ์ ทางการตลาด เป็นเพียง “หน้าที่พิเศษ” ของการประชาสัมพันธ์ที่นำมาสนับสนุนการตลาดเท่านั้น มิใช่ ครอบคลุมการประชาสัมพันธ์ทั้งหมด (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2544)

การโฆษณาผ่านปฏิทิน

ปฏิทิน หมายถึง ปฏิทิน คือระบบที่ใช้ในการเรียกชื่อช่วงระยะเวลา เช่น วัน เป็นต้น วันเป็นที่รู้จักในฐานะ วันปฏิทิน วันจะขึ้นอยู่กับเคลื่อนที่วัตถุทางดาราศาสตร์ เราสามารถแสดงปฏิทินได้ในหลายรูปแบบ ส่วนมากมักเป็นกระดาษ เช่น แบบฉีก แบบแขวน แบบตั้งโต๊ะ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี)

การทำปฏิทินท่องเที่ยว เป็นการโฆษณาอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้โดยการใช้ดูวันเดือนปีในปฏิทินนอกจากนี้ ปฏิทินยังมีรูปสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนที่หน้าสนใจอยู่ในปฏิทินพร้อมเขียนรายละเอียดที่ท่องเที่ยวในแต่ละช่วงว่าแต่ละเดือนควรเที่ยวที่ไหนและเดือนไหนไม่เหมาะกับการท่องเที่ยวสถานที่นั้นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยว เกิดการรับรู้ ถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เราโฆษณาไว้และยังนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ประโยชน์และ ความสำคัญของปฏิทิน เพราะในชีวิตประจำวันของคนเราต้องทำงานภายใต้กำหนดวันและเวลา การจดบันทึก วัน เดือน ปี เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคตจะช่วยให้เตือนความจำว่าคนเราต้องทำอะไรได้หรือทำอะไรไม่ได้ และเครื่องมือที่ช่วยให้รู้วันเดือนปีก็คือปฏิทิน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการทำ		
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ	ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานโดยการระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว	ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานได้ปฏิทินการท่องเที่ยว
1.สำรวจประเด็นปัญหา 2.ลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้น 3.หาข้อมูลอ้างอิง	1. ลงทะเบียน 2. อภิปรายผลจากการลงพื้นที่ 3. จัดกลุ่มใหญ่ จากผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนชุมชนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว จำนวน 10 คน และประชาชนในชุมชนทั่วไป 15 คน 4. เปิดการระดมความคิดเห็น 5. จัดรวมอภิปรายผลจากการระดมความคิดเห็น 6. วิพากษ์หาข้อสรุปเกี่ยวกับปฏิทินการท่องเที่ยว 7. จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว	1. ประชุมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบปฏิทินการท่องเที่ยว 2. รายงานบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน 2 คน ตัวแทนชุมชนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน 10 คน และประชาชนในชุมชนจำนวน 15 คน 3. ติดตามผลและวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 1 โกปี (กาแฟโบราณ)

จุดเริ่มต้นของกาแฟโบราณมีมาประมาณ 150 ปี เริ่มมาจากชาวมาเลเซียอพยพมาจากปัตตานีมาตั้งถิ่นฐาน ณ ชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว โดยมีการนำต้นกาแฟพันธุ์ โรบัสต้า มาปลูกในพื้นที่ของชุมชนและตั้งแต่นั้นมาก็มีต้นกาแฟโบราณเกิดขึ้นในชุมชนเหมืองตะกั่วจนถึงปัจจุบัน สายพันธุ์กาแฟในชุมชนเหมืองตะกั่วมี 2 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์โรบัสต้า (Robusta Coffee) และสายพันธุ์อาราบิก้า (Arabica Coffee) ซึ่งจะมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างจากสถานที่อื่นๆ คือ เป็นกาแฟออแกนิก 100% และมีกรรมวิธีการแปรรูปจากผลผลิตต้นกาแฟ โดยใช้ครกตำข้าวสับยิบโบราณมาตำผลผลิตกาแฟแทนการใช้เครื่องจักร ในจุดนี้นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย อาทิ การเดินเท้าชมวิถีชีวิตชุมชนบ้านหนองธง เที่ยวชมสวนกาแฟ(สวนสมรม) เรียนรู้กระบวนการผลิตกาแฟโบราณ ชิมกาแฟโบราณที่ตำและปรุงแล้วโดยฝีมือตนเอง

1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 2 การไล่เรียน (การเก็บทุเรียนในตอนกลางคืน)

ฐานการเรียนรู้การไล่เรียน (การเฝ้า/เก็บทุเรียนในตอนกลางคืน) เป็นกิจกรรมที่มีฐานการเรียนรู้อยู่ในผืนป่าดิบชื้น มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น เฟิร์น มังคุด ลองกอง ลางสาด ต้นไม้หายาก เป็นต้น สาเหตุที่ชุมชนเหมืองตะกั่วทำการเก็บทุเรียนในตอนกลางคืนนั้นหรือที่เรียกว่าไล่เรียน เนื่องมาจากมีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่งในสมัยโบราณมีสวนทุเรียนอยู่ แต่เป็น

สวนทุเรียนที่มีเนื้อที่ไม่กี่ไร่ ต่อมาเมื่อมีการขยายขยายสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้ครอบครัวนี้กลายเป็นครอบครัวใหญ่ เมื่อกลายเป็นครอบครัวใหญ่แล้วที่ดินที่เป็นสวนทุเรียนจึงไม่สามารถแบ่งให้ลูกหลานกันได้อย่างทั่วถึง จึงตัดสินใจว่าให้สวนทุเรียนแห่งนี้เป็นส่วนรวมของชุมชนบ้านหนองตะกั่วเพื่อให้ลูกหลานภายในครอบครัวได้กินกันอย่างทั่วถึง จากนั้นคนในชุมชนได้ชักชวนกันมาเก็บทุเรียนตอนกลางคืน เพราะช่วงเวลากลางคืนเป็นช่วงที่ทุเรียนตกเยอะกว่าตอนกลางวันและในบางครั้งหากรอตื่นเข้ามาเก็บอาจจะมีการมาขโมยทุเรียนจนหมด ทำให้การเก็บทุเรียนตอนกลางคืนเป็นกิจกรรมตั้งแต่นั้นมา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในฐานะการเรียนรู้ก็คือ

1. ชมเนียงเงินเนียงทอง มีลักษณะเป็นบ่อน้ำริมฝั่งห้วย เมื่อมีการส่งเสียงดังน้ำในเนียงเงินเนียงทองจะมีปฏิกิริยาน้ำผุดขึ้นมาบนผิวน้ำ ชาวบ้านมีความเชื่อว่า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน
2. ชมต้นทุเรียน 100 ปี ภายในสวนทุเรียนมีต้นทุเรียนอายุมากกว่า 100 ปี จำนวน 3 ต้น แต่ละต้นจะมีชื่อเรียกตามลักษณะของทุเรียน มี ต้นทุเรียนพร ต้นทุเรียนพูลและอีก 1 ต้นยังไม่มีการตั้งชื่อเรียกเป็นต้นทุเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาด 5 คนโอบ และให้ผลได้ไม่น้อยกว่า 1,000 ลูก
3. การเดินไปไล่เรียน เป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านเมืองตะกั่วได้สืบทอดกันมามากกว่า 100 ปี คือการเก็บทุเรียนตอนกลางคืน
4. ชมต้นกาแพโบราณ เป็นต้นกาแพที่คนสมัยก่อนได้ปลูกเอาไว้ (เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 1)
5. ชมสุสานโบราณ (กุโบร์) เป็นสุสานที่ฝังศพโต๊ะติมและโต๊ะเปา
6. ชมชุมชนบ้านเก่า เป็นร่องรอยสิ่งก่อสร้างของชุมชนบ้านเมืองตะกั่วเก่า
7. ชมพืชพรรณสวนผสม (สวน 2 ไร่) เป็นสวนที่ชาวบ้านปลูกผลไม้ผสมกัน

1.3. กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 3 น้ำตกโดนสะตอ

น้ำตกโดนสะตอ ตั้งอยู่ที่ชุมชนเมืองตะกั่ว ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ที่มาของชื่อน้ำตกโดนสะตอ มีที่มาจากบริเวณด้านบนที่เป็นจุดต้นน้ำ ได้มีต้นสะตอขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก และเมื่อถึงฤดูสะตอออกดอก โคนสะตอหรือดอกของมันก็จะร่วงหล่นลงน้ำ ทำให้ชาวบ้านตั้งชื่อน้ำตกแห่งนี้ว่า น้ำตกโดนสะตอ น้ำตกแห่งนี้จากที่ได้ลงพื้นที่สำรวจก็ได้พบว่าน้ำตกแห่งนี้ยังคงความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่มากมาย มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติขึ้นไปบริเวณจุดไฮไลต์ของน้ำตกก็คือที่สะพานดอกคล้ายที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินเท้าขึ้นไป หากเดินทางมายังน้ำตกแห่งนี้ นับจากจุดจอดรถเป็นระยะทางกว่า 400 เมตร ทั้งสองข้างทางที่เดินขึ้นไปจะพบกับธรรมชาติที่เกิดขึ้นรอบๆตัว ทั้งพืชพรรณไม้หายาก ต้นไม้ที่มีอายุเก่าแก่ เสียงน้ำไหลที่ฟังแล้วให้ความเป็นธรรมชาติ นกเหียงที่หาดูได้ยากและฝูงผีเสื้อที่มีการรวมตัวกันอยู่เป็นจำนวนมากในบริเวณน้ำตกแห่งนี้ การรวมตัวของฝูงผีเสื้อนี้ชาวบ้านได้มีการเล่ากันว่าในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ของทุกปีผีเสื้อจะมีการวางไข่และกลายเป็นผีเสื้อพากันบินลงมาที่บริเวณน้ำตกนับพันๆตัว ทำให้มีความสวยงามและน่าอัศจรรย์มากกับนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้านที่พบเห็น อีกทั้งที่น้ำตกแห่งนี้ยังมีต้นไม้ออกดอกสวยงามบานสะพรั่งนั่นก็คือต้นระฆังทอง(ต้นดอกคล้าย)ดอกของมันจะมีลักษณะเหมือนระฆังคว่ำมีสีเขียวและสีขาวปนกันไป เมื่อถึงฤดูดอกคล้ายบานก็จะดูสวยงามอย่างหาชมที่ไหนมิได้และเมื่อมันบานเต็มที่จะจร่วงหล่นลงไปบนผิวน้ำยิ่งทำให้สายน้ำใสๆก็จะเต็มไปด้วยดอกคล้ายที่ลอยเต็มผิวน้ำ จึงถือเป็นจุดเด่นของน้ำตกแห่งนี้และไฮไลต์ที่สำคัญของน้ำตกแห่งนี้ อีกทั้งหากนักท่องเที่ยวมีเวลาพักผ่อนมากๆ หรือต้องการศึกษาธรรมชาติอย่างจริงจัง ทางชาวบ้านในชุมชนจะมีการนำเที่ยวขึ้นไปยังบนเขาหรือจุดกำเนิดต้นน้ำของน้ำตกแห่งนี้ ด้านบนจะสามารถให้นักท่องเที่ยวตั้ง

แคมป์ได้ จับปลาในแหล่งน้ำมาประกอบอาหารรับประทานได้ และยังมีจุดเด่นที่สำคัญเช่นเดียวกัน ก็คือ การแสดงการควงกระบองไฟของกลุ่มชาวบ้านที่ได้นำพาเราขึ้นไป สร้างความสนุกสนาน ครื้นเครงให้กับ คีนอันแสนเจียบสงบบนเขาสูง และที่น้ำตกแห่งนี้ยังมีปลาชนิดหนึ่งอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านและ นักท่องเที่ยวนิยมจับมาประกอบอาหารและ เป็นปลาที่สร้างรายได้ให้ชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้อีกทางหนึ่ง ปลาชนิดนี้มีชื่อว่า ปลาพลวง(หรือที่ชาวบ้านที่นี้เรียกกันว่า แชลมอนป่า นั่นเอง) สามารถนำไปขายแบบ สดๆหรือนำไปตากแห้งทำเป็นปลาแห้งก็ได้กำไรดีเลยทีเดียว

พื้นที่บริเวณน้ำตกจะไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ชาวบ้านในชุมชนสามารถขึ้นไปหารายได้ให้กับ ตนเองและครอบครัวได้จากการพึ่งพาธรรมชาติเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการจับปลาพลวง การเก็บผลของ สะตอ และอีกอย่างที่สำคัญ คือ ที่นี้ชาวบ้านจะมีการเก็บน้ำผึ้งเดือนห้าจากรังผึ้งสดๆ นำมาขายให้กับคนที่ ต้องการ เราทุกคนจึงเห็นได้ว่าชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้เขามีการใช้ชีวิตควบคู่ไปกับการดูแลธรรมชาติ เพราะ การที่เรามีรายได้จากธรรมชาติแล้วนั้น เราก็ต้องคืนรายได้ให้กลับคืนสู่ธรรมชาติด้วยการช่วยกัน ดูแลและรักษาธรรมชาติให้คงสภาพมากที่สุด ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ป่าก็จะไม่ทำลายเรา

1.4. กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 4 ฝายมีชีวิต

ฝายมีชีวิตเป็นกระบวนการบรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำหลาก ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาน้ำใต้ ดิน ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน ปัญหาสังคมการเมืองที่ขาดจิตสำนึกสาธารณะ (พลเมือง) โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชน กล่าวคือ ฝายมีชีวิต เป็นกระบวนการให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้ข้อมูลน้ำของชุมชน โดยชุมชน จนชุมชนสามารถจัดการน้ำของเขาได้เอง และสามารถกำหนดทิศทางการจัดการเองได้ อีกทั้งมีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีภาคี เครือข่ายภายนอกเป็นพี่เลี้ยง สนับสนุน

ข้อตกลงร่วมกันของฝายมีชีวิต

1. ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (ระเบิดจากข้างใน)
2. ต้องไม่เริ่มด้วยงบประมาณ แต่ให้เริ่มจากการสร้างความเข้าใจ สร้างปัญญา แล้วเงินตราจะมาเอง
3. เข้าใจความหมายของระบบนิเวศในมุมมองของชาวบ้านว่าหมายถึง มิ่งกับอยู่ร่วมกันได้
4. ไม่ใช่โครงสร้างแข็งที่เป็นสิ่งแปลกปลอมทางธรรมชาติ เช่น ปูน เหล็ก
5. ใช้ระบบนิเวศของรากไทรเป็นตัวยึดโครงสร้างฝาย ซึ่งใช้โครงสร้างไม้ เช่น ไม้ไผ่ ไม้กระถิน เป็นต้น เป็นโครงสร้างพื้นฐานในช่วง
6. ตัวฝายเป็นตัวกั้นน้ำ ดินเป็นตัวเก็บน้ำ พืชทั้งสองฝั่งคลองเป็นตัวเก็บน้ำและให้น้ำ
7. ต้องปลูกพืชที่รักษาตลิ่งทั้งสองฝั่ง
8. ต้องมีกติกา/ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน

2. ปฏิทินการท่องเที่ยวตามช่วงฤดูกาลในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง จังหวัดพัทลุง

การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านเหมืองตะกั่วที่น่าสนใจทั้ง 12 เดือน ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 1 โกปี (กาแฟโบราณ) ซึ่งช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำกิจกรรม คือ ช่วงหน้าฝน อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 2 การไล่เข็เรียน (การเก็บทุเรียนในตอนกลางคืน) เดือนที่เหมาะสมที่สุดคือ เดือนธันวาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเหตุผลที่จะต้องทำการการท่องเที่ยวในช่วงนี้เนื่องจากทุเรียนและผลไม้ต่างๆในสวนทุเรียนออกผลและสามารถให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 3 น้ำตกโตนสะตอ ฤดูกาลท่องเที่ยวของกิจกรรมนี้คือช่วงหน้าร้อน อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม เมษายน และพฤษภาคม และ กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 4 ฟายมีชีวิต เป็นกิจกรรมเดียวที่ชุมชนสามารถใช้เป็นฐานที่รองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 4 กิจกรรมมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการท่องเที่ยวรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเมืองรอง

ปฏิทินท่องเที่ยวชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว				
ฟายมีชีวิต จากแนวคิดเชิงอนุรักษ์ เพื่อพิทักษ์ป่าสายน้ำ ร่วมสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน จนก่อเกิด ฟายมีชีวิต	ตลอดทั้งปี (ยกเว้นช่วงน้ำหลาก) 			
น้ำตกโตนสะตอ ท่องเที่ยวธรรมชาติ เดินป่าศึกษาพันธุ์ไม้ ชมความสวยงามสะพานดอกกล้วย เอนกายพักผ่อนกลางฝั่งสีเขียว สดชื่นเงาป่าซาโล่ ส่องไฟริบกับน้ำตกโตนสะตอ	มีนาคม 	เมษายน 	พฤษภาคม 	
สวนกาแฟ เดินชมสวนกาแฟพันธุ์พื้นถิ่น ชมรสโกปี พร้อมศึกษาระบบวิถี ผ่านวิถีชุมชน	พฤศจิกายน 	ธันวาคม 	มกราคม 	
สวนทุเรียน เดินชมสวนทุเรียน 100 ปี ของดีชุมชนเหมืองตะกั่ว รสชาติหอมหวานท่องเที่ยวสนุกสนาน ครึกครื้นไปกับการรจวนเรียน	ธันวาคม 	มกราคม 	กุมภาพันธ์ 	

หมายเหตุ : ฝน แปลว่า ร่วมด้วยช่วยกัน,รวม

ภาพประกอบที่ 1 ปฏิทินการท่องเที่ยวชุมชนบ้านหนองธง

สรุปผลการวิจัย

การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะสื่อสารทางการตลาดระหว่างผู้ผลิต (ชุมชน) และลูกค้าเป้าหมาย(นักท่องเที่ยว) เพื่อแจ้งข่าวสาร จูงใจให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การซื้อ ซึ่งการส่งเสริมการตลาดในบทความชิ้นนี้จะเป็งานวิจัยที่ส่งเสริมการตลาดโดยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์อย่างปฏิทิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนนทิภัก เพียรโรจน์ การสื่อสารทางการตลาดนั้นเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้และสนใจเยือนแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเชื่อมโดยความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นและประชาชนในชุมชน เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยว

จากการศึกษาการท่องเที่ยวและการลงพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านหนองธง ทำให้คณะผู้วิจัยได้ฐานการเรียนรู้การท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านหนองธง จำนวน 4 ฐาน ได้แก่

กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 1 โกปี (กาแพ็โบราณ) เดินชมสวนกาแพ็พันธุ์พื้นถิ่น ชิมรสโกปี พร้อมศึกษากรรมวิธีการทำกาแพ็ ผ่านวิถีชุมชน ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการเดินทางท่องเที่ยวสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้คือ ช่วงพฤศจิกายน ธันวาคม และมกราคม

กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 2 การไล่เรียน เดิมชมสวนทุเรียน 100 ปี ของดีชุมชนเหมืองตะกั่ว รสชาติหอมหวานท่องเที่ยวสนุกสนานครึกครื้นกับการรวนเรียน สามารถเดินทางท่องเที่ยวช่วง ธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ เนื่องจากเป็นช่วงที่ทุเรียนกำลังออกผล ซึ่งนักท่องเที่ยวมีโอกาสลองชิมทุเรียนและเฝ้าดูทุเรียนตกจากต้น

กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 3 น้ำตกโตนสะอาด ท่องเที่ยวธรรมชาติ เดินป่าศึกษาพันธุ์ไม้ ชมความสวยงามของสะพานดอกคล้าย เอนกายพักผ่อนกลางฝูงผีเสื้อ สอดส่องเงาะป่าซาไก ส่องไพรไปกับน้ำตกโตนสะอาด เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ในช่วงมีนาคม เมษายน พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่พบเห็นความสวยงามของน้ำตกได้อย่างชัดเจน

กิจกรรมการท่องเที่ยว ฐานที่ 4 ฝ่ายมีชีวิต จากแนวคิดเชิงอนุรักษ์ผนวกกับความความต้องการที่จะพิทักษ์ป่าสายน้ำของชุมชนบ้านหนองธง ทำให้เกิดความสามัคคีกับชุมชน จนก่อเกิด ฝ่ายมีชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

ข้อเสนอแนะ

1. ชุมชนควรจัดตั้งเป็นกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหนองตะกั่ว โดยมีประธาน รองประธานและสมาชิกที่เป็นตัวแทนในกิจกรรมต่างๆทั้ง 4 ฐานของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต.

เอกสารอ้างอิง

ชาตรี แก้วมา. (2549). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

นนทิภัก เพียรโรจน์. (2558). การเชื่อมโยงเส้นทางและการส่งเสริมการตลาดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัด ในภาคใต้ของประเทศไทย.

วารสารวิทยาการจัดการ.ปีที่ 32 (ฉบับที่ 2).

วิรัช ลภิตนกุล. (2544). *การประชาสัมพันธ์ : ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย เทียนน้อย. (2540). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.